

IDŹ DO:

- ▶ Spis treści
- ▶ Przykładowy rozdział

KATALOG KSIĄŻEK:

- ▶ Katalog online
- ▶ Zamów drukowany katalog

CENNIK I INFORMACJE:

- ▶ Zamów informacje o nowościach
- ▶ Zamów cennik

CZYTELNIA:

- ▶ Fragmenty książek online

Do koszyka

Do przechowalni

 Nowość

 Promocja

Twoje finanse. Racjonalne inwestowanie

Autor: Marek Lipiński
 ISBN: 978-83-246-2184-2
 Format: 122x194, stron: 144

Właściwie ulokuj swój kapitał!

- Określ swoje cele inwestycyjne
- Poznaj dostępne rynki inwestycyjne i możliwości lokowania na nich kapitału
- Wybierz najodpowiedniejsze dla Ciebie strategie i taktyki inwestowania
- Podejmij ryzyko, ale nie szarżuj

Twój osobisty doradca finansowy

Dzięki Twojej pracowitości, przeczności, szczęściu, a może wiedzy zdobytej po lekturze poprzednich części serii *Twoje finanse* posiadasz całkiem sporo wolnych środków, które mógłbyś z powodzeniem pomnożyć. Czy znasz najpopularniejsze i najbezpieczniejsze alternatywy dla „trzymania pieniędzy w skarpecie”? Czy masz ochotę wkroczyć na rynek inwestycyjny i poczuć się niczym prawdziwy gracz giełdowy? A może wolisz wybrać opcję mniej ryzykowną, ale także pozwalającą zwiększyć Twój kapitał?

Sposób inwestowania zależy głównie od Twoich własnych predyspozycji dotyczących możliwego do zaakceptowania ryzyka oraz czasu, w jakim chcesz prowadzić inwestycje. Jednak bez względu na to, czy zdecydujesz się na bezpieczne obligacje, czy bardziej emocjonującą przygodę z giełdą, nie traktuj inwestycji jak hazardu. To proces decyzyjny i działania oparte na prawach obiektywnych. To nauka ekonomii i finansów, praw rynku i ich psychologicznych podwalin. Nie trać czasu, nie trać pieniędzy – czytaj! Książka stanowi czwartą część cyklu *Twoje finanse*. Zapoznaj się także z tytułami:

- *Twoje finanse. Organizowanie i planowanie własnych finansów*
- *Twoje finanse. Bezpieczeństwo własne i majątku*
- *Twoje finanse. Skuteczne oszczędzanie*

Spis treści

Przedmowa	5
Wprowadzenie	7
Rozdział 1	
Przez edukację finansową do inwestowania	9
Rozdział 2	
Inwestycje — istota, cele, instytucje	17
Rozdział 3	
Gdzie inwestować? Przegląd rynków inwestycyjnych	23
Rynek finansowy	24
Rozdział 4	
Rodzaje inwestycji — w co i jak inwestować?	55
Lokaty	59
Bony skarbowe	64
Obligacje	68
Akcje	72
Fundusze inwestycyjne	94
Kontrakty terminowe i opcje	110
Nieruchomości	128
Inwestycje w inne aktywa niefinansowe	133
Zakończenie	141

Rodzaje inwestycji

— w co i jak inwestować?

Rozdział 4

Na rynku finansowym dostępnych jest bardzo wiele rodzajów inwestycji i sposobów inwestowania. Jeśli chcesz być inwestorem, musisz dokonać wyboru przedmiotu inwestycji oraz przyjąć odpowiednią strategię i taktykę.

W co i jak inwestować? Odpowiedź na to pytanie to jednocześnie najważniejsza decyzja, którą mamy do podjęcia. Inwestując na rynku finansowym, podejmujemy ją wielokrotnie i to bez względu na to, czy dokonujemy transakcji, czy nie. Wstrzymanie się bowiem od zakupu lub zaniechanie sprzedaży posiadanych walorów to też decyzja. Dlatego też przed omówieniem poszczególnych rodzajów inwestycji, jakie masz do wyboru, spróbuję Ci podpowiedzieć, co wziąć pod uwagę, decydując o planowanych inwestycjach.

Najważniejsze jest odpowiedzialne określenie, na jak długo chcesz zainwestować swoje pieniądze. **To jest fundamentalna sprawa przy podejmowaniu decyzji o inwestowaniu.**

O znaczeniu wyboru horyzontu czasowego wspominałem już wcześniej.

Decyzja o tym, **czy inwestujesz krótko-, średnio- czy długoterminowo**, jest bardzo ważna, gdyż determinuje w zasadzie, jakie papiery wartościowe powinieneś preferować i jaką stosować strategię. Równie ważne jest ustalenie, jakie **ryzyko** jesteś gotowy ponieść.

Musisz określić, czy chcesz mieć pewność, że nic nie stracisz (lub ograniczysz ryzyko do minimum) i w konsekwencji zadowolisz się niewielkim, kilkuprocentowym zyskiem w skali roku, czy też — ryzykując mniej lub bardziej — chcesz osiągnąć duże zyski, w skali kilkudziesięciu czy kilkuset procent. Inwestując oszczędności, które chciałbyś przeznaczyć na przykład na emeryturę lub na kształcenie dzieci, zachowasz się inaczej niż w przypadku inwestowania części pieniędzy, bez których możesz się obejść. Różnicę powinieneś czuć instynktownie.

Decydując, w co i jak zainwestujesz, musisz określić, **ile czasu możesz poświęcić** na to, by pilnować swoich inwestycji. Na rynkach finansowych obowiązuje zasada, że tylko najbezpieczniejsze, ale i najmniej zyskowe walory można kupić i nie śledzić ich na bieżąco. Ale i w takim wypadku wskazana jest okresowa kontrola. W pozostałych przypadkach (czyli w większości) musisz na bieżąco śledzić, co dzieje się na rynku, analizować trendy rynkowe, informacje z podmiotów uczestniczących w rynku oraz ogólną sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną, aby odpowiednio szybko reagować — sprzedać z zyskiem lub kupić tanio.

Powinieneś także ciągle **poszerzać swoją wiedzę**, aby inwestować w bardziej skomplikowane instrumenty finansowe i aby umieć dokładnie analizować sytuację przedsięwzięć, w które inwestujesz.

Jeśli masz **czas i wiedzę** — jesteś w „komfortowej” sytuacji (cudzystów nie jest tu przypadkowy, bo przy podejmowaniu decyzji finansowej rzadko występuje komfort), możesz ruszać na szerokie wody i o wszystkim sam decydować.

Jeśli nie — powierz zarządzanie swoimi pieniędzmi specjalistom. Wtedy tylko ogólnie decydujesz o tym, czy chcesz inwestować krótko- czy długoterminowo, bezpiecznie, czy agresywnie, a eksperci, dysponujący wiedzą i umiejętnościami oraz możliwościami organizacyjnymi i instytucjonalnymi, wybierają najefektywniejsze rozwiązania.

Na rynku pieniężnym i kapitałowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych, w które możesz inwestować, oraz mechanizmów, które to ułatwiają. Możesz inwestować samodzielnie w akcje, obligacje lub instrumenty pochodne albo powierzyć środki finansowe bankom, firmom ubezpieczeniowym, funduszom inwestycyjnym, brokerom lub firmom zarządzającym portfelem papierów wartościowych. Jak przytaczałem na wstępie, ułatwia to inwestowanie osobom niemającym dostatecznej wiedzy lub tym, którym brakuje czasu na zajmowanie się inwestycjami.

Różne inwestycje pociągają za sobą różne ryzyko.

Kupując obligacje Skarbu Państwa można być pewnym, że po określonym czasie odzyska się swój wkład wraz z niewielkim zyskiem.

W przypadku kupna akcji pewność inwestycji zależy od spółek, w które się inwestuje, oraz od sytuacji na rynku. Można się spodziewać, że cena akcji dużych, uznanych firm będzie rosła, a ewentualne spadki nie będą znaczne i długotrwałe. Jednak jeśli wystąpi recesja w gospodarce lub bessa na giełdzie, wówczas inwestycja w akcje nawet najbardziej renomowanych firm może przynieść straty.

Najostrożniejszym trzeba być w przypadku skomplikowanych instrumentów pochodnych, takich jak kontrakty terminowe, warranty lub opcje.

Zysk jest wprost proporcjonalny do ryzyka.

Papiery wartościowe, które mogą przynieść wysoki zysk, są ryzykowne. Z kolei te mniej ryzykowne nie przynoszą aż tak atrakcyjnego zysku. Dlaczego tak się dzieje?

Wyobraź sobie, że istnieją spółki atrakcyjne technologicznie, z dobrymi wynikami finansowymi i perspektywami rozwoju. Ich akcje są oceniane przez rynek jako bardzo pewne i jednocześnie przynoszące wysoki zysk. Wszyscy inwestorzy kupowaliby właśnie te akcje. Tak samo byłoby z najbardziej renomowanymi i efektywnymi funduszami inwestycyjnymi. W efekcie ich cena szybko by wzrosła i nie przynosiłyby takich zysków, jak na początku. Niskiemu ryzyku towarzyszyłby więc niski zysk.

Przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych ważna jest dywersyfikacja ryzyka.

Polega ona na tym, że nie powinniśmy inwestować wszystkich naszych oszczędności w jeden nawet najbardziej obiecujący instrument kapitałowy, lecz różnicować je. Jeśli bowiem inwestycja w jeden walor przyniesie stratę, może być zrekompensowana zyskiem z inwestycji w inny.

Lokaty

Wiele osób zadaje sobie pytanie: **W jakim celu banki przyjmują lokaty, skoro muszą za nie płacić osobom i instytucjom, które takie lokaty tworzą?**

Odpowiedź jest następująca: **Podstawową działalnością banku jest udzielanie pożyczek i kredytów.** Banki nie mają jednak możliwości tworzenia czy też „drukowania” pieniędzy. By dysponować coraz większym kapitałem, muszą one go pożyczać. Dużym źródłem takich pożyczek jest państwo poprzez bank centralny, z tym że w tym przypadku to państwo, realizując swoją politykę finansową, określa, na jakich warunkach, głównie przy jakim oprocentowaniu, jest skłonne te pieniądze udostępnić bankom. Dlatego też banki niejako są zmuszone do tego, aby szukać kapitału na wolnym rynku głównie poprzez udostępnianie produktów zwanych lokatami; konkurencja pomiędzy bankami powoduje znaczne różnice pomiędzy dostępnymi ofertami.

Lokaty bankowe cechują się przede wszystkim bardzo małym ryzykiem. Jeżeli bank, w którym chcemy złożyć lokatę, jest objęty polskim systemem gwarancyjnym przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, wówczas lokaty w 90% do równowartości 22 500 euro są objęte gwarancją wypłaty. Zwrotu pozostałej kwoty możemy domagać się w postępowaniu upadłościowym. Ponadto w polskim systemie istnieje kilka instytucji finansowych, których zadaniem jest ochrona systemu bankowego. Dlatego też w przypadku tej inwestycji możemy mówić, że należy ona do bardziej bezpiecznych.

Ważną cechą jest elastyczność takiej inwestycji i okres, na jaki umowa została zawarta.

W ofertach banków występują lokaty o terminie związania umową w przedziale od kilku dni do nawet kilku lat. Jako lokaty krótkoterminowe traktowane są umowy do 12 miesięcy, pozostałe to długoterminowe.

Zazwyczaj banki zawierają w umowie warunek, że jeżeli umowa zostanie wcześniej zerwana, wówczas właściciel lokaty nie uzyska należnych mu odsetek.

Jest to standardowa procedura, ponieważ bank jako strona umowy chciałby posiadać zabezpieczenie, że w określonym czasie będzie mógł stosunkowo swobodnie dysponować powierzonymi mu środkami finansowymi, co w skali tak dużej instytucji, jaką jest bank, pozwala na znaczne zmniejszenie kosztów poprzez utrzymywanie mniejszych rezerw na wcześniejsze wypłaty z powierzonych mu lokat.

Inną bardzo ważną cechą lokat bankowych jest sposób i częstotliwość, z jaką wypłacane są należne odsetki od zdeponowanej lokaty.

Odsetki te mogą być wypłacane na koniec umowy za okres, na jaki umowa była zawarta, lub też w czasie jej trwania. W drugim przypadku istnieje możliwość różnej częstotliwości ich wypłaty, może to być częstotliwość miesięczna, kwartalna bądź roczna. Ważne jest też, w jaki sposób w czasie trwania umowy są one wypłacane, tj. czy powiększają wartość lokaty, czy też są przelewane na inne konto, np. rachunek bieżący (niżej lub całkowicie nieoprocentowany). Należy pamiętać, że odsetki przypisywane jako powiększenie lokaty „pracują” przez cały okres lokaty i im częściej są naliczane, tym większy zysk osiągniemy z takiej inwestycji. Działa tu tak zwany mechanizm odsetek składanych, który jest szerzej omówiony w książce dotyczącej oszczędzania.

Cechą lokat wydającą się dla wszystkich najważniejszą jest ich oprocentowanie. Najważniejszym czynnikiem warunkującym wysokość oprocentowania jest okres, na jaki umowa została zawarta. Podstawowa zasada jest tu następująca: na im dłuższy okres zawarta jest umowa, tym oprocentowanie jest wyższe. Wynika to z tego, że banki są skłonne więcej zapłacić za pewność korzystania z zewnętrznego kapitału przez jak najdłuższy okres.

Odsetki od złożonej lokaty mogą być też stałe lub zmienne. Przy odsetkach stałych, zazwyczaj przy umowach do 1 roku, bank zobowiązuje się, że w czasie trwania umowy uzgodnione w chwili tworzenia lokaty odsetki nie ulegną zmianie. W przypadku odsetek zmiennych bank może dokonać zmiany oprocentowania lokat w zależności od bieżącej sytuacji na rynku finansowym.

Ostateczne oprocentowanie lokaty obecnie waha się w przedziale od 1,5 do 5% w skali roku i o tym, czy dana lokata jest atrakcyjna, decydują wszystkie elementy umowy.

Tak jak wspomniałem, im dłuższy okres lokaty, tym oprocentowanie w danym banku jest wyższe, oraz im większa wartość lokaty, tym oprocentowanie również wyższe. W przypadku dużych kwot w większości banków istnieje możliwość negocjacji wysokości odsetek.

Na ile lokata bankowa jest opłacalną inwestycją, każdy musi sam sobie na takie pytanie odpowiedzieć. Zastanawiając się nad takim problemem, pamiętajmy, że wraz z upływem czasu nasze pieniądze dodatkowo tracą na wartości poprzez wpływ inflacji. Obecnie wynosi ona 3,5 – 4 % rocznie. Dlatego też decydując się na lokatę, należy pamiętać, że uzyskane odsetki w najlepszym wypadku przyniosą nam niewielki wzrost ponad obecną wartość lokowanych pieniędzy. Oczywiście jest to zdecydowanie lepsze niż przechowywanie oszczędności w gotówce. Lecz lokata nigdy nie spowoduje znacznego wzrostu posiadanego majątku, może tylko go zabezpieczyć przed utratą wartości, czyli przed skutkami inflacji.

Warto wspomnieć o tzw. lokatach z funduszem.

Lokowane środki (od 20% do 50%) inwestowane są w fundusze stabilnego wzrostu, zrównoważone lub akcyjne, a pozostałe na niskooprocentowanej lokacie. Konstrukcja

takiej lokaty może przyczynić się do osiągnięcia odsetek w wysokości reklamowanych 12%, gdy wzrośnie cena jednostki danego funduszu. Jeśli nie, to nic nie zyskasz.

Jeśli nie boisz się trochę większego ryzyka i jesteś w stanie spokojnie obserwować stan swoich oszczędności bez zbytnej paniki, przeczekać okresy wahań kursów np. akcji, to może powinieneś zastanowić się nad wyborem innej inwestycji niż lokata.

Podsumowanie

Lokaty bankowe stanowią najbezpieczniejszy sposób lokowania oszczędności. Jednak ich podstawową wadą jest stosunkowo niskie oprocentowanie. Mogą mimo to być interesującą alternatywą dla inwestorów wycofujących się z innych rynków w przypadku ich okresowego rozregulowania.

Lokaty bankowe zapewniają możliwość wygenerowania większych zysków z oprocentowania w stosunku do środków ulokowanych na rachunkach a vista. W zależności od okresu umownego lokaty oprocentowanie może być stałe lub zmienne. Im dłuższy okres ustanowienia lokaty oraz im większa jej wartość, tym oprocentowanie w danym banku jest wyższe.

Pytania

1. Jakie jest oprocentowanie lokat?
2. Jak funkcjonują tzw. lokaty z funduszem?

3. Jakim ryzykiem charakteryzują się lokaty?
4. Jaki jest wpływ inflacji na kapitał zabezpieczony lokatą?

Bony skarbowe

Finansowanie bieżących wydatków Skarbu Państwa oraz zapewnienie płynności na rynku pieniężnym można zrealizować za pomocą wpływów (podatki, koncesje, cła itd.). Ale gdy tych wpływów zabraknie, państwo zmuszone jest zapożyczyć się, więc emituje między innymi instrumenty dłużne, zwane **bonami skarbowymi o terminach emisji od 8 do 52 tygodni o nominalnej wartości 10000 zł**.

Bony skarbowe to dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa na okaziciela. Celem ich emisji jest finansowanie krótkoterminowo deficytu budżetowego, ujemnego salda handlu zagranicznego lub spłat zobowiązań długoterminowych.

Podstawową cechą bonów skarbowych jest zerowy stopień ryzyka, co sprawia, że są atrakcyjnym papierem lokacyjnym. Za zerowe ryzyko nabywca płaci koszt w postaci niskiego oprocentowania. Jednocześnie niskie oprocentowanie świadczy o niewielkim koszcie zaciąganego przez Skarb Państwa kredytu. Bony są również wykorzystywane przez banki centralne do regulacji obiegu pieniądza w gospodarce.

Oprocentowanie bonów skarbowych ma charakter dyskontowy. Dochodem jest różnica pomiędzy ceną zakupu a wartością nominalną bonu.

Przykład 4.1

- Bon skarbowy został zakupiony w cenie 95,6 zł za 100 zł nominału oznacza to zarobek w wysokości 4,4%.
- Emisja tego instrumentu odbywa się za pośrednictwem ministerstwa finansów.
- Bony skarbowe sprzedawane są na przetargach. Na tydzień przed planowanym przetargiem podawana jest wielkość i struktura zapotrzebowania na poszczególne nominały. Obsługą obrotu zajmuje się Narodowy Bank Polski.
- Bony skarbowe występują w postaci zdematerializowanej, to znaczy w postaci zapisu elektronicznego.

Gdzie możemy nabyć bony skarbowe?

Bony skarbowe można nabyć na rynku pierwotnym i wtórnym za pośrednictwem uczestnika rynku (banku, instytucji finansowej). Możesz zlecić bankowi zakup bonu skarbowego (minimalna wartość bonu to 10 000 zł). Bony skarbowe mają określony termin wykupu — 8-, 13-, 26-, 39-, 52-tygodniowy (najpopularniejsze w Polsce są 13-tygodniowe i 52-tygodniowe). Aby móc kupować bony skarbowe, musisz podpisać umowę o prowadzeniu rachunku bonów skarbowych. Kupione na organizowanym przetargu bony skarbowe są przedmiotem obrotu na rynku wtórnym. Oznacza to, że możemy w każdej chwili wycofać pieniądze, zlecając bankowi ich sprzedaż. Wysokość prowizji jest ustalana indywidualnie i zawarta w cenie bonu.

Opłacalność i zalety bonów skarbowych

- Inwestycja w tego typu instrument finansowy pozwala dokładnie określić stopę dochodu w momencie zakupu bonów skarbowych.
- Wiesz dokładnie, jaki będziesz miał zysk. Stały dochód z reguły przewyższy dochód depozytów bankowych.
- Wysoka płynność — w każdej chwili możesz odsprzedać bon skarbowy przed terminem wykupu z odsetkami na dzień sprzedaży.
- Bezpieczeństwo — emitentem jest Skarb Państwa, dlatego instrument ten uważa się za wolny od ryzyka.

Jak obliczyć rentowność bonu skarbowego?

$$r = ((FV - P) / P) \times (360 / t)$$

r — stopa rentowności bonu skarbowego (w skali roku),

FV — wartość nominalna bonu skarbowego,

P — cena bonu skarbowego,

t — liczba dni do wykupu bonu skarbowego.

Przykład 4.2

W dniu 28 marca 2008 roku bank X podał następujące ceny w odniesieniu do 90-dniowego bonu z terminem wykupu 25 czerwca 2008. (Wartość nominalna bonu wynosi 10 000 zł).

Cena kupna — 9880,59 (po której bank chce kupić).

Cena sprzedaży — 9885,80 (po której bank chce sprzedać).

$$r = \{(10\,000 - 9885,80) / 9885,80\} \times (360/90) = 4,62\%$$

Jeśli kupisz bon skarbowy i przetrzymasz go do terminu wykupu, stopa rentowności wyniesie 4,62% w skali roku.

Pytania

1. Co to jest bon skarbowy?
2. Jaka jest minimalna wartość bonu skarbowego?
3. Dlaczego warto inwestować w bony skarbowe?
4. Jakie występują terminy wykupu bonów skarbowych?
5. Jak liczy się rentowność bonów skarbowych?

Podsumowanie

Bony skarbowe są krótkoterminowym instrumentem finansowym, gwarantującym bezpieczeństwo inwestycji, dając inwestorowi stały, z góry określony dochód. Charakteryzują się dużą płynnością (bony w każdej chwili możesz sprzedać). Elektroniczny, zdematerializowany obrót chroni przed ryzykiem fałszerstwa. Inwestycja w bony skarbowe jest najpewniejszą formą lokowania pieniędzy, ponieważ gwarantem jest Skarb Państwa.